

Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 97/67/EG met betrekking tot de verdere openstelling van de postmarkt in de Gemeenschap voor mededinging

(2000/C 337 E/36)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2000) 319 def. — 2000/0139(COD)

(Door de Commissie ingediend op 14 juli 2000)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

functioneren op basis van beginselen en voorwaarden die hen in staat stellen hun taken te vervullen.

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 47, lid 2, en op de artikelen 55 en 95,

(4) Het Europees Parlement wijst in zijn resoluties van 14 januari 1999 over de Europese postdiensten⁽³⁾ en in zijn resolutie van 18 februari 2000, eveneens over de Europese postdiensten⁽⁴⁾, op het sociale en economische belang van postdiensten en op de noodzaak een universele dienst van hoge kwaliteit te handhaven.

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

(5) De Europese Raad op 23 en 24 maart 2000 te Lissabon bijeen, noemde in zijn conclusies van het voorzitterschap twee besluiten van toepassing op de postdiensten, ten aanzien waarvan de Commissie, de Raad en de lidstaten, in overeenstemming met hun onderscheiden bevoegdheden, maatregelen moeten nemen. De vereiste maatregelen zijn: ten eerste de uitwerking vóór het eind van 2000 van een strategie voor de verwijdering van hinderpalen voor diensten, waaronder de postdiensten, en ten tweede een snellere liberalisering op gebieden zoals de postdiensten. Hiermee wordt de verwezenlijking van een volledig operationele markt voor postdiensten beoogd.

Gezien het advies van het Comité van de Regio's,

(6) De Commissie heeft de postsector in de Gemeenschap grondig onderzocht, en ook studies over de economische, sociale en technologische ontwikkelingen in de sector laten verrichten, en zij heeft uitvoerig met de betrokkenen overlegd.

Volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag,

(7) De postsector in de Gemeenschap heeft een modern raamregeling nodig die uitbreiding van de interne markt voor deze sector tot doel heeft, zodat deze met andere communicatiemethoden kan concurreren en aan de veranderende en grotere vraag van de gebruikers kan voldoen.

Overwegende hetgeen volgt:

(8) De bereiking van het hoofddoel en het zorgen voor de verlening van een duurzame universele dienst die voldoet aan de door Richtlijn 97/67/EG consequent voor de gehele Gemeenschap gestelde kwaliteitsnormen, kan op zeer efficiënte wijze worden gewaarborgd door het vrij verrichten van diensten in deze sector.

(1) De Raad heeft in zijn resolutie van 7 februari 1994 over de ontwikkeling van de postdiensten in de Gemeenschap⁽¹⁾ als een van de hoofddoelstellingen van het communautaire postbeleid genoemd, het met elkaar verenigen van de bevordering van de geleidelijke en beheerste liberalisering van de postmarkt en het duurzaam waarborgen van de universele dienstverlening.

(2) Bij Richtlijn 97/67/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 december 1997 betreffende gemeenschappelijke regels voor de ontwikkeling van de interne markt voor postdiensten in de Gemeenschap en de verbetering van de kwaliteit van de dienst⁽²⁾ werd een raamregeling voor de postsector op communautair niveau vastgesteld, waaronder maatregelen om een universele dienst te garanderen, de vaststelling van maximumgrenzen voor postdiensten die de lidstaten met het oog op de handhaving van de universele dienst aan hun universele dienstverleners kunnen voorbehouden en het tijdschema voor de besluitvorming over de verdere openstelling van de markt voor mededinging teneinde een interne markt voor postdiensten tot stand te doen komen.

(3) In artikel 16 van het Verdrag wordt gewezen op de plaats die de diensten van algemeen economisch belang in de gemeenschappelijke waarden van de Unie innemen, alsook op de rol die zij vervullen bij het bevorderen van sociale en territoriale samenhang. Verder bepaalt dit artikel dat ervoor moet worden zorg gedragen dat deze diensten

(9) De door een efficiënt en klantgericht universeel postnet geboden mededingingsvoordelen kunnen bijdragen aan de dekking van eventuele bijkomende kosten als gevolg van de verplichting een universele dienst te leveren die niet zelffinancierend kan zijn.

⁽¹⁾ PB C 48 van 16.2.1994, blz. 3.

⁽²⁾ PB L 15 van 21.1.1998, blz. 14.

⁽³⁾ PB C 104 van 14.4.1999, blz. 134.

⁽⁴⁾ Resolutie B5-0116/2000; nog niet gepubliceerd in het Publicatieblad.

- (10) Uit de ervaring is gebleken dat een verwijzing naar de maximale prijs alleen, als middel voor de vaststelling van de toegevoegde waarde van exprespostdiensten als gevolg van de ontwikkeling van exprespostdiensten met een toegevoegde waarde beneden de maximale prijs niet langer zinvol is.
- (11) Daarom moet een categorie „speciale diensten” worden gedefinieerd, die zijn afgestemd op de speciale behoeften van klanten. Deze categorie moet alle diensten met de vereiste bijkomende prestaties omvatten. Deze diensten mogen niet worden voorbehouden, ongeacht het gewicht of de prijs van de poststukken. De post elektronisch te verzenden om haar op afstand te laten drukken zal alleen niet voldoende zijn om haar buiten het voorbehouden gebied te laten vallen.
- (12) De voor de middellange termijn voorspelde toename van de vraag in de postdienstsector zal ertoe bijdragen het eventuele verlies van marktaandeel van de universele dienstverleners als gevolg van een verdere openstelling van de markt te compenseren, wat een bijkomende waarborg voor de universele dienst betekent.
- (13) De belangrijkste stimulansen voor verandering die van invloed zijn op de werkgelegenheid in de postsector, zijn de technologische ontwikkeling en de druk van de markt om de efficiëntie te vergroten. De openstelling van de markt heeft hierbij een minder prominente rol, maar draagt wel bij tot een algehele uitbreiding van de postmarkten. Eventuele personeelsverminderingen bij de universele dienstverleners als gevolg van deze maatregelen (of de anticipatie hierop) worden waarschijnlijk gecompenseerd door de hieruit voortvloeiende toename van de werkgelegenheid bij particuliere exploitanten en nieuwkomers op de markt.
- (14) Op communautair niveau dient een tijdschema voor een geleidelijke en beheerste openstelling van de brievenpostmarkt voor de mededinging te worden vastgesteld, zodat alle universele dienstverleners voldoende tijd krijgen voor de moderniserings- en herstructureringsmaatregelen die nodig zijn om hun levensvatbaarheid op lange termijn onder de nieuwe marktomstandigheden te verzekeren. De lidstaten hebben ook voldoende tijd nodig om hun wettelijke regelingen aan een opener omgeving aan te passen. Daarom is het zinvol bij de verdere openstelling van de markt stapsgewijs te werk te gaan, met nu eerst een tussenstap, bestaande uit een aanmerkelijke, maar beheerste openstelling van de markt, gevolgd door een onderzoek en een voorstel voor een volgende stap.
- (15) Er moet voor worden gezorgd dat de volgende fase van de openstelling van de markt inhoudelijk is en voor de lidstaten in de praktijk haalbaar is.
- (16) Een algemene verlaging van het maximale gewicht voor diensten die aan de universele dienstverleners mogen worden voorbehouden tot 50 gram, in combinatie met een volledige openstelling van de markt voor uitgaande grensoverschrijdende post en exprespost, is een vrij eenvoudige en beheerste volgende fase die toch aanmerkelijk is.
- (17) Normale brievenpost met een gewicht tussen 50 en 350 gram maakt in de Gemeenschap gemiddeld ongeveer 16 % van de totale postinkomsten van de universele dienstverleners uit, terwijl uitgaande grensoverschrijdende post en exprespostdiensten onder het prijsmaximum gemiddeld nog eens ongeveer 4 % van de totale postinkomsten van de universele dienstverleners in de Gemeenschap uitmaken.
- (18) Een maximale prijs voor diensten die kunnen worden voorbehouden, van tweeënhal maal het openbare tarief van brievenpost van de laagste gewichtsklasse van de snelste standaardcategorie in combinatie met, in voorkomend geval, een maximale gewicht van 50 gram, is passend.
- (19) Een maximumgewicht van 50 gram voor normale binnenlandse brievenpost is praktisch omdat daarbij niet het risico ontstaat dat deze regel wordt ontweken door een kunstmatige verhoging van het gewicht van individuele poststukken, omdat brievenpost meestal niet meer weegt dan 20 gram.
- (20) In de meeste landen is direct mail al een dynamische groeiemarkt met aanzienlijke groei mogelijkheden, terwijl er in de resterende lidstaten nog veel ruimte voor groei is. In zes lidstaten is direct mail al grotendeels voor mededinging opengesteld. Een grotere flexibiliteit van het dienstenaanbod en een betere prijsstelling als gevolg van de concurrentie zou de marktpositie van direct mail ten opzichte van andere communicatiemiddelen versterken. Waarschijnlijk zou dit tot een extra toename van het postverkeer leiden, waardoor de positie van de gehele postsector sterker zou worden. Niettemin moet worden bepaald dat direct mail, voorzover dit nodig is om de universele dienst te waarborgen, voorbehouden kan blijven indien het gewicht 50 gram en de prijs tweeënhal keer het openbare basistarief niet te boven gaat.
- (21) In feite staat het uitgaande grensoverschrijdende postverkeer in de meeste lidstaten reeds voor mededinging open. Het behoeft niet in de voorbehouden sector te worden opgenomen om een universele dienst te waarborgen, omdat het slechts ongeveer 3 % van de totale postinkomsten uitmaakt. De openstelling rechtens van dit gedeelte van de markt biedt andere exploitanten van postdiensten de mogelijkheid grensoverschrijdende post te verzamelen, te sorteren en te vervoeren, en dit te in de lidstaten bezorgen, doch slechts voorzover de nationale wettelijke regeling van een bepaalde lidstaat dit toelaat.
- (22) De openstelling van het inkomende grensoverschrijdende postverkeer voor mededinging zou de mogelijkheid bieden de grens van 50 gram te ontwijken door een gedeelte van de binnenlandse post in grote partijen elders te posten, waardoor de gevolgen van de openstelling onvoor-

spelbaar zijn. De vaststelling van de herkomst van brievenpost kan bij de handhaving van de voorschriften extra moeilijkheden opleveren. Een maximumgewicht van 50 gram voor gewone inkomende grensoverschrijdende brievenpost en direct mail, zoals voor de normale binnenlandse brievenpost, is praktisch omdat dit niet het gevaar van ontwijking op deze wijze of door een kunstmatige verhoging van het gewicht van brievenpost oplevert.

- (23) Het is van belang nu al een tijdschema voor de volgende stap naar de voltooiing van de interne markt voor postdiensten op te stellen, zowel ter wille van de levensvatbaarheid van de universele dienst op lange termijn als met het oog op de voortgezette ontwikkeling van moderne en doelmatige postdiensten.
- (24) Een nieuwe periode dient te worden vastgesteld, waarin lidstaten bepaalde postdiensten aan hun universele dienstverleners kunnen blijven voorbehouden. Deze bijkomende periode biedt de universele dienstverleners de mogelijkheid de aanpassing van hun activiteiten en hun personeel aan een toename van de mededinging te voltooien, zonder dat dit ten koste van hun financiële evenwicht gaat en dus zonder de universele dienstverlening in gevaar te brengen.
- (25) Het is dienstig nieuwe gewichts- en prijsgrenzen vast te stellen, alsmede de diensten waarop zij van toepassing kunnen zijn, en te voorzien in een nieuw onderzoek van de postsector en in een besluit over de verdergaande openstelling van de markt.
- (26) Bij de maatregelen van een lidstaat, waaronder de oprichting van een compensatiefonds, eventuele wijzigingen in de werking ervan, iedere aanvulling erop dan wel betalingen hieruit, kan het gaan om steunmaatregelen van een lidstaat of in welke vorm dan ook met staatsmiddelen bekostigd, in de zin van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag, waarvan ingevolge artikel 88, lid 3, van het EG-Verdrag de Commissie vooraf op de hoogte moet worden gebracht.
- (27) De mogelijkheid concurrenten op het gebied van de universele dienst een vergunning te verlenen kan worden verbonden met de eis dat de vergunninghouders aan de universele dienst bijdragen.
- (28) De nationale regelgevende instanties kunnen de invoering van dergelijke vergunningen verbinden met de eis dat er voor de consumenten van hun diensten doorzichtige, eenvoudige en goedkope procedures voor de behandeling van hun klachten bestaan, ongeacht of deze op de diensten van de universele dienstverleners betrekking hebben, dan wel op de diensten van exploitanten met een machtiging, onder wie die met een individuele vergunning. Deze procedures moeten betrekking hebben op de gebruikers van alle postdiensten, ongeacht of dit universele diensten zijn of niet.
- (29) De universele dienstverleners verlenen normaal diensten, bijvoorbeeld aan zakelijke klanten, aan tussenpersonen die post voor verschillende klanten samenvoegen en aan aanbieders van post in grote partijen, die hun de mogelijkheid bieden de poststroom op andere punten en onder andere voorwaarden te betreden dan bij de normale brievenpost het geval is. Wanneer zij dit doen moeten de universele

dienstverleners het doorzichtigheidsbeginsel naleven alsook het verbod van discriminatie tussen de verschillende derden en tussen derden en universele dienstverleners die gelijkwaardige diensten verlenen. Het is gegeven het verbod van discriminatie bij de dienstverlening, ook nodig dat dergelijke diensten beschikbaar zijn voor niet-zakelijke klanten die onder soortgelijke omstandigheden van de post gebruik maken.

- (30) In het licht van de klachten die de laatste jaren tegen bepaalde gevestigde exploitanten zijn ingebracht, moeten bepalingen worden vastgesteld om ervoor te zorgen dat universele dienstverleners geen diensten buiten het voorbehouden gebied subsidiëren met inkomsten uit diensten binnen het voorbehouden gebied, tenzij dit volstrekt noodzakelijk is gebleken om aan specifieke universele dienstverplichtingen te voldoen. Daarom is het dienstig dat de nationale regelgevende autoriteiten daartoe regels dienaangaande vaststellen en deze aan de Commissie mededelen.
- (31) In verband met de wijzigingen moet de in artikel 27 van Richtlijn 97/67/EG bepaalde datum voor het eventuele verstrijken van die richtlijn worden vervangen door 31 december 2006.
- (32) Richtlijn 97/67/EG moet derhalve worden gewijzigd.
- (33) Deze richtlijn doet geen afbreuk aan de toepassing van de in het Verdrag neergelegde mededingingsregels en regels inzake het vrij verrichten van diensten, zoals met name toegelicht in de Mededeling van de Commissie over de toepassing van de mededingingsregels op de postsector en over de beoordeling van bepaalde overheidsmaatregelen met betrekking tot postdiensten ⁽¹⁾, wordt uiteengezet,

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Richtlijn 97/67/EG wordt als volgt gewijzigd:

1. In artikel 2 wordt het volgende punt 20 toegevoegd:

„20. *speciale diensten*: diensten die duidelijk onderscheiden zijn van de universele dienst, waarbij aan bijzondere eisen van de klanten wordt voldaan en waarbij bijkomende prestaties met een toegevoegde waarde worden aangeboden die bij de normale brievenpost niet worden aangeboden. Bijkomende prestaties met een toegevoegde waarde zijn bijvoorbeeld bestelling op afspraak, de mogelijkheid het adres of de geadresseerde tijdens het vervoer nog te veranderen of wanneer bestelling op het eerste adres niet slaagt, het volgen en opsporen van zendingen, een gegarandeerd tijdstip van bestelling, meer dan één bestelpoging, bestelling overeenkomstig de voorrang of volgorde die door de klant wordt vastgesteld.

Het thuis ophalen van post zonder bovengenoemde prestaties, is geen speciale dienst.

⁽¹⁾ PB C 39 van 6.2.1998, blz. 2.

Elektronische doorgifte naar en/of elektronische ontvangst door de exploitant om de post te sorteren, te drukken en/of voor te bereiden wordt niet als een bijkomende prestatie in de zin van dit artikel beschouwd.

Exprespost is een speciale dienst, die, afgezien van het feit dat de verzameling, het vervoer en de bestelling sneller en betrouwbaarder plaatsvinden, ook wordt gekenmerkt door een of meer van de volgende bijkomende prestaties: ophalen op het adres van de afzender, bestelling bij de geadresseerde in persoon of bij zijn gemachtigde vertegenwoordiger, garantie voor bestelling op een bepaalde datum, mogelijkheid van een verandering van adres of geadresseerde tijdens het vervoer, bevestiging van de bestelling aan de afzender, het volgen en opsporen van zendingen, persoonlijke behandeling van klanten en het aanbod van een dienstenassortiment dat op de behoeften is afgestemd."

2. Artikel 7 komt als volgt te luiden:

„Artikel 7

1. Voorzover het nodig is de universele dienst te waarborgen, kunnen de lidstaten bepaalde standaardpostdiensten aan de universele dienstverlener of -verleners blijven voorbehouden. Deze diensten zijn beperkt tot het ophalen, het sorteren, het vervoer en het bestellen van normale binnenlandse brievenpost en inkomende grensoverschrijdende brievenpost van minder dan zowel het volgende maximale gewicht als de volgende maximale prijs. Het maximale gewicht bedraagt 50 gram. Dit maximumgewicht is niet van toepassing indien de prijs gelijk is aan of meer bedraagt dan tweënhalf maal het openbare tarief van brievenpost van de laagste gewichtsklasse van de snelste categorie.

Bij de kosteloze postdienst voor blinden en slechtzienden mogen uitzonderingen op de gewichts- en prijsbeperkingen worden toegestaan.

Voorzover nodig voor de handhaving van de universele dienst, kan direct mail van minder dan het gewicht en de prijs, genoemd in de eerste alinea voorbehouden blijven.

2. Uitgaande grensoverschrijdende brievenpost, uitwisseling van documenten en speciale diensten (met inbegrip van exprespost) mogen niet worden voorbehouden. Wat de speciale diensten betreft, is het niet voldoende post elektronisch te verzenden om dit elders te drukken teneinde het monopolie op inkomende grensoverschrijdende post te ontwijken.

3. Als volgende stap naar de voltooiing van de interne markt voor postdiensten besluiten het Europees Parlement en de Raad uiterlijk op 31 december 2005 over de verdere openstelling van de postmarkt met ingang van 1 januari 2007. Deze besluiten worden gebaseerd op een voorstel van de Commissie dat voor 31 december 2004 wordt ingediend en gegrond is op een onderzoek van de sector, waarbij de klemtoon ligt op de noodzaak een goede universele

dienst te waarborgen in een door mededinging gekenmerkte markt.

De lidstaten verstrekken de Commissie desgevraagd voor dit onderzoek alle nodige inlichtingen."

3. In artikel 9 wordt het volgende lid 6 toegevoegd:

„6. Wanneer de universele dienstverleners speciale tarieven toepassen, bijvoorbeeld voor diensten voor het bedrijfsleven, aanbieders van grote partijen post of tussenpersonen die post van verschillende klanten samenvoegen, passen zij het doorzichtigheidsbeginsel en het discriminatieverbod toe ten aanzien van zowel de tarieven als de voorwaarden dienaangaande. Bij de tarieven wordt rekening gehouden met de vermeden kosten in vergelijking met de standaarddienst; zij bestrijken de gehele reeks prestaties die wordt aangeboden op het gebied van het ophalen, het sorteren, het vervoer en het bestellen van de afzonderlijke poststukken. De tarieven en de voorwaarden dienaangaande worden steeds op dezelfde wijze toegepast zowel tussen derden als tussen derden en universele dienstverleners, die gelijkwaardige diensten verlenen.

In voorkomend geval gelden deze tarieven ook voor niet-zakelijke klanten die onder gelijkwaardige omstandigheden van de post gebruik maken."

4. In artikel 12 wordt van het volgende streepje toegevoegd:

„— de subsidiëring van universele diensten buiten het voorbehouden gebied met inkomsten uit diensten die deel uitmaken van het voorbehouden gebied, is verboden, tenzij en voorzover dit aantoonbaar volstrekt noodzakelijk is om aan specifieke universeledienstverplichtingen te voldoen die met betrekking tot het door mededinging gekenmerkte gebied zijn opgelegd. De nationale regelgevende instanties stellen dienaangaande voorschriften vast, waarvan zij de Commissie in kennis stellen."

5. In artikel 19 wordt aan de eerste alinea de volgende zin toegevoegd:

„De lidstaten zorgen ervoor dat dit beginsel ook geldt voor gebruikers van postdiensten die niet onder de universele dienst vallen."

6. In artikel 27 wordt „31 december 2004” vervangen door „31 december 2006”.

Artikel 2

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 31 december 2002 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Wanneer de lidstaten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar deze richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van die bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen de Commissie onverwijld de tekst van de belangrijkste nationale wettelijke bepalingen mee die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 3

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Artikel 4

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.
